

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 4 kwietnia 2025 r.

Poz. 3078

UCHWAŁA NR X/85/2025 RADY GMINY LUBASZ

z dnia 25 marca 2025 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024r. poz.1465 ze zm.) i art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.z 2024r.poz.1673), Rada Gminy Lubasz uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXXVIII/328/22 Rady Gminy w Lubasz z dnia 26 kwietnia 2022r w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lubasz na lata 2022-2030r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubasz.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodnicząca Rady Gminy
(-) Elżbieta Nowak

Załącznik do uchwały Nr X/85/2025

Rady Gminy Lubasz

z dnia 25 marca 2025 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2025-2030

1. WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, że rodzina jest naturalną podstawową komórką społeczeństwa i jest objęta przez państwo szczególną ochroną i opieką. Dobro rodziny winno być uwzględnione w polityce społecznej państwa. Konstytucja nakłada na państwo obowiązek konstruowania polityki rodzinnej i społecznej w sposób uwzględniający zasady równych praw mężczyzn i kobiet w każdej dziedzinie życia oraz zapewnia ochronę praw dziecka i jego ochrony przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Zadaniem państwa jest ochrona osób przed przemocą, również przed krzywdzeniem ze strony bliskich i objęciem ich szczególną pomocą przy użyciu metod i narzędzi, określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej sformułowała definicję przemocy domowej zgodnie, z którą przez przemoc domową należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, osób najbliższych (spokrewnionych lub powinowatych, przysposobionych), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienia i krzywdy np. moralne u osób dotkniętych przemocą, ograniczenie lub pozbawienie dostępu do środków finansowych, podjęcia pracy i uzyskania samodzielności finansowej, naruszenie prywatności osób doznających przemocy lub wzbudzanie poczucia zagrożenia, poniżenia lub dręczenia także przy pomocy środków komunikacji elektronicznej.

Brzmienie definicji przemocy domowej formułowane z perspektywy psychologicznej jest nieco odmienne od prawnej definicji. Decydującymi elementami, które odróżniają przemoc od innego rodzaju relacji, jest element umyślności, także element przewagi osoby stosującej przemoc nad osobą doznającą przemocy (krzywdzoną). Wg definicji z perspektywy psychologicznej, przemoc domowa to zamierzone i wykorzystujące przewagę siły działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody; charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna, siły są nierównomierne, narusza prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i ból.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Merytoryczny i instytucjonalny zasób gminy podlega opisowi w gminnym programie.

Głównym założeniem programu jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ukierunkowanych na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc, edukację przedstawicieli różnych podmiotów podejmujących działania z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej, w tym również prowadzących procedurę „Niebieskie Karty”, a także szeroko rozumianą edukację społeczeństwa.

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach programu, doprowadzą do ograniczenia tego zjawiska w gminie Lubasz, poprzez: wzmocnienie i upowszechnianie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy m.in.: poradnictwo i interwencja, działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców, zwiększenie dostępu i usprawnienie systemu pomocy osobom dotkniętym przemocą domową m.in. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia, podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc poprzez wprowadzenia zakazu zbliżania do osoby dotkniętej przemocą, wzrost umiejętności i kompetencji przedstawicieli różnych podmiotów realizujących działania z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej.

Program powstał w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym oraz rodzinnym i jednocześnie działania jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030r w Lubasz jest kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie dla gminy Lubasz na lata 2022-2030r podjętą Uchwałą Nr XXXVIII/328/22 z dnia 26 kwietnia 2022r. i jest zgodny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024r-2030 podjęty Uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023r (M.P.poz.1232)

Cele, działania i zadania programu, będą podlegać monitorowaniu oraz ewaluacji przez Zespół Interdyscyplinarny Lubasz. W miarę możliwości będą wprowadzane zmiany i korekty, które wynikają z dynamiki zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz doświadczeń podmiotów realizujących program, przez co będzie odpowiadał na bieżące potrzeby mieszkańców gminy Lubasz. W związku z powyższym w roku 2024r trwały prace prowadzone przez Zespół Interdyscyplinarny aby określić odpowiednie cele i zadania zwarte w programie.

2. Podstawy prawne programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030 jest opracowywany i będzie realizowany w oparciu o niżej wymienione akty prawne:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r poz.1673.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 poz.2151 ze zm.)
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024,poz.1283 ze zm.)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury "Niebieskie Karty." oraz formularzy "Niebieska Karta."
- uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P poz.1232)

3. Zjawisko przemocy w rodzinie

Przemoc jest zjawiskiem specyficznym i złożonym, a przy tym bardzo dynamicznym, występuje w określonym czasie i charakteryzuje się swoistym przebiegiem. Ma tendencje do powtarzania się i eskalacji, przejawia się w różnorodnych rodzajach i formach. Dotyczy całości rodziny jako systemu, a jej skutki

stanowią poważny problem społeczny.

4. Specyfikacja i złożoność zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie w polskich domach, podobnie jak w innych krajach, jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wieloaspektowych działań w celu przeciwdziałaniu temu zjawisku i udzielaniu pomocy wszystkim członkom rodziny uwikłanej w przemoc, a także edukowania całego społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej i przeciwdziałaniu przemocy, wyeliminowaniu mitów i stereotypów, które są jeszcze mocno zakorzenione w niektórych środowiskach.

Z uwagi na specyfikę i złożoność zjawiska przemocy domowej koniecznym jest budowanie adekwatnego i kompleksowego, interdyscyplinarnego systemu pomocy w aspekcie psychologicznym, socjalnym, interwencyjnym, a także pomocy długofalowej.

Dlatego istotne jest uświadomienie i edukacja zarówno całego społeczeństwa, jak też poszczególnych grup społecznych i zawodowych. Maltretowana osoba traci bowiem podstawowe poczucie bezpieczeństwa, zaufanie do siebie, zaczyna źle o sobie myśleć. Często czuje się jak małe dziecko i pragnie wycofywać się z normalnego życia i odizolować od innych.

Bardzo ważna jest współpraca interdyscyplinarna różnych służb i instytucji pomagających całym rodzinom uwikłanych w przemoc.

Aby niosły one skuteczną pomoc i wsparcie osobom doznającym przemocy, osobom stosującym przemoc i świadkom przemocy domowej, winny systematycznie podnosić swoje kompetencje zawodowe oraz poddawać swoją pracę systematycznej superwizji.

5. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej

Przemoc występuje w różnych środowiskach i w różnych sferach życia. We współczesnym świecie jest zjawiskiem widocznym i niepokojąco powszechnym, należnym od kultury, wyznania, środowiska, wykształcenia, poziomu intelektualnego, czy przynależności do grupy społecznej. Przemoc domowa bez wątpienia jest zachowaniem poniżającym jednostkę, powodującym obrażenia fizyczne, często równocześnie naruszając w ten sposób przepisy prawa. Rzadko bywa to incydent jednorazowy, zwykle staje się jednym z wielu ogniw w łańcuchu agresji.

Przemoc jest procesem, nie pojawia się nagle, jest cykliczna ma tendencję do powtarzania się, eskaluje, niezatrzymana przybiera na sile, przebiega w wymiarze dominacja - uległość, nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka, przejawia się w różnorodnych formach.

6. Rodzaje, formy i skutki przemocy domowej

- 1) Przemoc fizyczna stanowi naruszenie nietykalności fizycznej. Formy przemocy fizycznej to m.in.: szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp. Skutkami przemocy fizycznej mogą być m.in.: bezpośrednio: uszkodzenia ciała- urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; następujące: choroby powstałe w wyniku powikłań i stresu, zespołu stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, w ciągłym poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.
- 2) Przemoc psychiczna zwana inaczej emocjonalną, wiąże się z naruszeniem godności osobistej. Krzywdzenie psychiczne jest najbardziej nieuchwytna forma maltretowania człowieka. Trudno bowiem jest dostrzec pozornie niewidoczną przemoc posługującą się zazwyczaj słowem. Dopiero późniejsze skutki długotrwałej dewastacji psychicznej są zauważalne. Formy przemocy psychicznej to m.in.: wyśmiewanie opinii, poglądów, religii, pochodzenia, narzucenie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczenie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb szantażowanie, itp. Skutkami przemocy psychicznej to m.in.: zniszczenie poczucia sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgody z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowicie uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychopatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu.
- 3) Przemoc seksualna to zachowanie zmuszające osobę doznającą przemocy do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności. Przemocy seksualnej doznają najczęściej kobiety, ale też dzieci. Jest najczęstszą formą przemocy kobiet ze względu na płeć. Formy przemocy seksualnej to m.in.: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych. Skutkami przemocy seksualnej mogą być m.in.: obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się, lęk, strach, unikanie seksu, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy.
- 4) Przemoc ekonomiczna to używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę jest to podporządkowanie materialne partnerki, partnera bądź innych osób w rodzinie. Pieniądze czy wartości materialne są narzędziem do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową. Formy przemocy ekonomicznej to okradanie, zbieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwiające podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokojenie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwienie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka). Wiele form przemocy ekonomicznej trudno też udowodnić, gdyż polegają na tworzeniu rozbieżności między oficjalnymi dokumentami a rzeczywistością.

Świadomość tego, jak może przejawiać się przemoc ekonomiczna jest dość niska, wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wydatków współmałżonka uważane jest często za przejaw gospodarności. Skutkami przemocy ekonomicznej mogą być całkowita zależność finansowa, niezaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia, brak poczucia bezpieczeństwa.

- 5) Zaniechanie jest ukrytą formą przemocy. Jest to niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych zarówno dzieci, jak i osób dorosłych. Może ono się zacząć w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniechanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniechania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia. Formy zaniechania to naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich, brak wsparcia emocjonalnego, brak stymulacji, brak ochrony, nieadekwatna higiena i brak opieki medycznej, niedawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, utrudnianie zaspokojenie wyższego rzędu. Skutkami zaniechania mogą być szkody na zdrowiu, w tym psychicznym, narażenie na utratę życia.
- 6) Cyberprzemoc działanie istotnie naruszające prywatność osoby doznającej przemocy lub wzbudzające w niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowanie za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Badacze zjawiska przemocy wyróżniają przemoc gorącą i przemoc chłodną.

U źródeł przemocy gorącej jest furia zrodzona z frustracji. Wybuch niemożliwych do powstrzymania uczuć gniewu i wściekłości prowadzi w rezultacie do aktów przemocy i agresji. Przemoc gorąca charakteryzuje się złością, gniewem, furią. Towarzyszą jej przeróżne formy ekspresji, krzyki, wyzwiska, obelgi, rękoczyn, impulsywne zachowania, gwałtowne zadawanie bólu. Opisany rodzaj przemocy szybko się pojawia i równie szybko znika. Przemoc chłodna z kolei jest rodzajem przemocy zapisanym w kulturze i obyczaju. Występuje tu element chłodnej kalkulacji i premedytacji. Często u podłoża tego rodzaju przemocy leży osiągnięcie takich pozytywnych wartości czy celów, jak np. czyjeś dobro bądź utrzymanie ładu i porządku. Ten rodzaj przemocy widoczny jest tam, gdzie w stosunkach międzyludzkich obowiązują autorytarne modele współżycia.

7. Cykle przemocy domowej

Amerykańska psycholog Leonora E. Walker, badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisała pewne cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Wg niej na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

- faza narastania napięcia - napięta atmosfera zwiastuje, że już niedługo "coś" się wydarzy, pomimo, iż osoby doznające przemocy próbują złagodzić sytuację, rozwiązać czarne chmury. Im bardziej się starają, tym gorzej; chcą, żeby jak najszybciej doszło do eskalacji przemocy, bo znają już ten scenariusz i dobrze wiedzą, że po niej nastąpi faza miodowego miesiąca; wybuch i rozładowanie, niestety w sposób nieadekwatny do sytuacji. Dochodzi do gwałtownych, agresywnych, zachowań wobec najbliższych, których nie potrafią się obronić.
- faza miodowego miesiąca, sprawca dostrzega szkody i cierpienia, jakie wywołał swoim zachowaniem, okazuje skruchę, obiecuje poprawę, zmienia się i pokazuje siebie takim, jakim jego ofiara chciałaby, żeby był. Czasem zmienia się z obawy przed konsekwencjami, jakie może ponieść. Zmienia się również wtedy, gdy naprawdę chce zmienić swoje zachowanie i skorzysta z pomocy zewnątrz. Niestety przemoc nie kończy się na fazie miodowego miesiąca. Przemoc zatacza koło i po fazie miodowego miesiąca powtarza się faza narastającego napięcia, eskalacja przemocy. Bardzo ważne jest aby każda osoba doznająca przemocy w rodzinie szukała pomocy i nie rezygnowała z możliwości uzyskania pomocy i wsparcia u specjalisty. Jednak, aby skutecznie zatrzymać przemoc, potrzebna jest pomoc z zewnątrz.

8. Diagnostyka zjawiska przemocy domowej, oraz lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej.

Do przeciwdziałania przemocy i zapewnienia ochrony osobom doznającym przemocy, powołane są odpowiednie służby, podmioty i jednostki, które podejmują różne działania wobec zatrzymania lub przeciwdziałania przemocy. Najczęściej, niemal bezpośredni kontakt z rodzinami dotkniętymi przemocą ma policja, podejmując interwencje domowe. Na drugim miejscu klasyfikuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który ma zadanie statutowe przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Skala zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudna do oszacowania, ponieważ dochodzi do niej za zamkniętymi drzwiami i nie wszystkie akty przemocy są ujawnione. Przemoc wewnątrzrodzinna jest najczęściej spotykaną formą agresji interpersonalnej, co obrazowo skomentował amerykański kryminolog J.Brondon, twierdząc, że „najbardziej niebezpiecznym miejscem na ziemi po zmierzchu, jest dom rodzinny”.

Przyczyn, z powodu których ofiary przemocy w milczeniu znoszą cierpienie, jest wiele. Najczęściej powtarzającą się jest towarzyszący im wstyd, obawy przed rozpadem małżeństwa, brakiem perspektyw bytu, zwanej głównie z sytuacją ekonomiczną i mieszkaniową. Osoby doznające przemocy obawiają się, że nikt im nie uwierzy, bo nie ma świadków. Natomiast sami świadkowie przemocy domowej faktycznie nie chcą reagować albo z uwagi na lęk przed osobą stosującą przemoc, albo z uwagi na przekonanie, że "to jest ich sprawa rodzinna i nie ma co się wtrącać." Zdarza się, po prostu nie mają wiedzy, co powinni zrobić, jak powinni reagować. Lęk osób doznających przemocy, że nikt im nie uwierzy, również może wynikać z faktu, iż osoba stosująca przemoc zajmuje ważne stanowiska i jest powszechnie znany i szanowany, albo sama ofiara z uwagi na status społeczny, obawia się przyznać, że jest bita i poniżana. Często występuje obawa, lęk, a nawet strach przed eskalacją przemocy ze strony sprawcy. Nieujawianie przemocy jest również spowodowane brakiem wiary w skuteczność otrzymania pomocy przez instytucje, które bardzo często poddają ofiary procesowi powtórnej wiktymizacji, zamiast nieść pomoc i wsparcie. Także mocno tkwiące w społeczeństwie mity i stereotypy, rozpowszechniana ocena, że "ofiary przemocy domowej godzą się na przemoc, że nie chcą zmienić, że widocznie tak lubią, bo jakby chciała to by od niego odeszła". Systemowe i interdyscyplinarne działania do ograniczenia zjawiska przemocy zapewniona jest profesjonalna pomoc, spełniająca nie tylko prawne, ale i społeczne wymagania w tym zakresie. Działania mające na celu pomoc i ochronę osób doznających przemocy domowej realizują na terenie gminy Lubasz różne podmioty i organizacje.

8.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubasz.

Jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, która zapewnia realizację zadań pomocy społecznej w ustawowym zakresie. Zjawisko przemocy domowej nie tylko spełnia wymogi kryteriów trudnej sytuacji życiowej, z których wynika obowiązek interwencji i wsparcia ze strony pomocy społecznej, ale także jest wymienione wprost wśród sytuacji, z powodu których pomoc społeczna jest zobowiązana podejmować działania. Bezpośrednią pomocą rodzinom, w których występuje przemoc, bądź w przypadkach jej podejrzenia, zajmują się pracownicy socjalni.

Na terenie gminy Lubasz przyjmuje psycholog, który udziela pomocy i wsparcia rodzinom uwięzionych w przemoc domową w realizacji indywidualnego planu pomocy, dążącego do zatrzymania przemocy i rozwiązywania problemów w rodzinie. Prowadzi indywidualne konsultacje zarówno z osobami doznającymi przemocy w rodzinie, z osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubasz nawiązał współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie Trzciance, gdzie osoby wymagające z pomocy mogą skorzystać z poradnictwa rodzinnego, prawnego, psychologicznego od poniedziałku do piątku od godz 8⁰⁰ do godz 15⁰⁰, a także z całodobowego telefonu na nr 509461599, gdzie można uzyskać konsultacje rodzinne, prawne, pedagogiczne, organizacje programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową, grupy wsparcia, edukacja i profilaktyka. W razie nagłych przypadków niecierpiących zwłoki ośrodek korzysta z Punktu Pomocy Kryzysowej mieszczącego się w Trzciance Oś. Juliusza Słowackiego 24, gdzie można uzyskać pomoc prawną, psychologiczną, terapeutyczną, socjalną i edukacją. Wszelkie informacje zostaną umieszczone na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubasz.

8.2.Zespół Interdyscyplinarny

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej Wójt Gminy jest zobowiązany do powołania Zespołu Interdyscyplinarnego, któremu obsługuje organizacyjno techniczną i finansową zapewnia ośrodek pomocy społecznej.

Wymieniona ustawa oraz rozporządzenie w sprawie procedury "Niebieskie karty" zobowiązuje ośrodek pomocy społecznej do podejmowania interwencji w środowisku w oparciu o tę procedurę. Uruchomienie procedury „NK” umożliwi kompleksowe udzielenie pomocy rodzinom uwięzionym w przemoc domową oraz zatrzymanie przemocy. Członkowie Grup Roboczych powołani są przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, w których najczęściej uczestniczą pracownicy socjalni GOPS i dzielnicowy

posterunku w Lubasz. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, kurator sądowy pionu karnego oraz rodzinnego, a także prokurator.

Tryb i sposób powoływania oraz odwołania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Lubasz określa uchwała nr LVII/435/2023 Rady Gminy Lubasz z dnia 5 września 2023r. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, informacje są także przekazywane drogą teleinformatyczną. Obecnie spotkania odbywają się regularnie raz na dwa miesiące. Powołane przez Przewodniczącego Grupy Robocze, również mają posiedzenia w zależności od potrzeb i sytuacji danej rodziny, w której prowadzona jest "Niebieskie Karty".

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego zostały określone w ustawowym katalogu otwartym.

Mają one charakter zapobiegawczy. Ich celem jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej poprzez działania poprzedzające akt przemocy a nie tylko post factum.

Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań wszystkich podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu a także specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności:

- diagnoza problemu zjawiska przemocy,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie w celu przeciwdziałaniu temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętych przemocą domową,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w środowisku do osób stosujących przemoc domową.

Do Zespołu Interdyscyplinarnego wpływają wszystkie formularze " Niebieskie Karty- A.", które zostają najczęściej wypełnione przez policję, a także inne podmioty, które mają obowiązek uruchomić procedurę "Niebieskiej Karty" z chwilą powzięcia informacji o podejrzeniu występowania przemocy domowej. Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubasz wynika, że podmiotem, który uruchamia najczęściej procedur "Niebieskie Karty" jest policja, następnie pomoc społeczna. W sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu osób, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy domowej, również gdy dotyczy to małoletnich, Zespół Interdyscyplinarny zawiadamia prokuraturę o podejrzeniu występowania przestępstwa. Gdy istnieje podejrzenie doświadczenia przemocy przez małoletnich również jest składany wniosek o wgląd w sytuację małoletniego. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie procedury "Niebieskie Karty" istnieją dwie przesłanki na zakończenie procedury; Ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy lub rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań.

Od 30 listopada 2020 roku zmiana ustawy o policji, wprowadzając art 15 aa, daje uprawnienia funkcjonariuszom policji, do wydawania wobec osoby, stwarzającej zagrożenia dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Tabela. 1: liczba osób w Zespole Interdyscyplinarnym, reprezentującym podmioty wymienione w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

Podmiot wymieniony w ustawie	Liczba przedstawicieli
pomoc społeczna	4
policja	1
oświata	4
ochrona zdrowia	1
GKRPA	1
kurator sądowy	2
prokuratura	1
pedagog szkolny	2
przedszkola	1

razem	17

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego Zarządzenie Nr 29.2024 Wójta Gminy Lubasz z dnia 22 lutego 2024r w sprawie powołania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Lubasz.

Tabela.2. Wstępna diagnoza problemu przemocy w oparciu o sprawozdania Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubasz.

rok z sprawozdań	2023	2024
liczba założonych NK ogółem	19	19
liczba założonych NK przez Policję	17	14
liczba założonych NK przez GOPS Lubasz	2	3
liczba założonych NK przez oświatę	0	2

Wynik z tabeli wskazuje, że skala zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Lubasz nie jest duża, nie mniej jednak zaleca się działania profilaktyczne w szerokim znaczeniu. Dotarcie z informacją do jak najszerzej grupy odbiorców, pokazanie, że można uwolnić się od przemocy. Adresatami podejmowania działań powinny być rodziny w których dzieci są zaniedbywane, w których występują konflikty. W związku z powyższym niezbędna jest szeroko rozumiana praca socjalna oraz zadania realizowane przez Zespół Interdyscyplinarny w Lubasz.

8.3. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubasz.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałaniu przemocy domowej pełni Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która w ramach swoich zadań prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego, kieruje osoby uzależnione na leczenie i terapię, prowadzi rozmowy wspierające pomagające utrzymać abstynencje, rozmowy z osobami współuzależnionymi oraz członkami rodzin, zachęcając członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin. Członkowie komisji w każdym przypadku są uczestnikami grup - diagnostyczno pomocowej w założonych Niebieskich Kartach.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubasz podejmuje poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie wycieczek, warsztatów, imprez i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno - informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień.

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w gminie **Punkt Konsultacyjny** dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą. W tygodniu udzielają porad specjaliści z zakresu uzależnień. Punkt Konsultacyjny odgrywa istotną rolę nie tylko w obszarze wychowania w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ale także w zakresie przeciwdziałaniu przemocy domowej. Funkcjonowanie Punktu obejmuje: prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej, udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad w sprawie uzależnień, jak i ich rodzin i członków do podjęcia psychoterapii uzależnień i przemocy, kierowanie do leczenia specjalistycznego, motywowanie osób pijących ryzykowne i szkodliwe, ale nie uzależnionych, do zmiany szkodliwego picia, udzielenia wsparcia po zakończonym picu, rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwości uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy, inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej.

9. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Jest stosowana w obszarach planowania. W przypadku Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu polityki społecznej oraz szans i zagrożeń jakie przed nim stoją.

Opracowana diagnoza problemu zjawiska przemocy domowej w gminie Lubasz oraz potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez profesjonalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, pozwoliły na sporządzenie analizy SWOT.

Mocne strony	Słabe strony
a) kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne : b) zjawisko przemocy rozpowszechnione w mediach, na stronie internetowej Ośrodka pomocy Społecznej, tablicy ogłoszeń, c) doświadczenia, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny, zwłaszcza tej uwiękłej w przemoc, znajomość środowiska przez pracowników socjalnych, d) zaangażowanie oraz dobra współpraca podmiotów z terenu gminy Lubasz na rzecz dzieci i rodzin w zakresie przeciwdziałaniu przemocy, e) zapewnienie rodzinom dotkniętym problemem przemocy oraz uzależnienia dostępu do specjalistycznego wsparcia, f) upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży działań informacyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy.	a) zjawisko silnie zakorzenione w środowisku, b) brak narzędzia wykonawczego wobec sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjno edukacyjnych, c) brak mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocy, d) brak zainteresowania programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc domową, e) brak środka przymusu do udziału sprawców w zajęciach korekcyjno- edukacyjnych, f) bierność świadków przemocy.
Szanse	Zagrożenia
a) możliwość wykorzystania istniejących przepisów prawa pozwalających na skuteczniejszą izolację sprawców od ofiar przemocy; b) rosnąca świadomość społeczna dotycząca problemu uzależnienia i współuzależnienia oraz zmiana postaw społecznych; c) zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień oraz przemocy domowej; d) wzrost kompetencji pracowników oraz instytucji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.	a) brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, b) poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc, c) zbyt niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, najczęściej kara w zawieszeniu, d) istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy, przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej, e) niski poziom zaufania do instytucji pomagających i niechęć do współpracy ze strony rodziny, f) niedostateczna liczba kadry specjalistycznej z zakresu przeciwdziałaniu przemocy, g) bierność i niechęć ze strony osób doświadczających przemocy do poprawy własnej sytuacji czego skutkiem jest wycofanie zeznań z procedury karnej w sprawach związanych ze stosowaniem przemocy, h) manipulowanie faktami w celu uzyskania własnych korzyści w sprawach rozwodowych, podziału majątku a także opieki nad dziećmi.

10. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030.

Cel ogólny :

Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin w których występuje przemoc.

Cele szczegółowe :

- podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałaniu przemocy domowej adresowanych do różnych grup społecznych,
- zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej,

- dostosowanie zasobów istniejących na terenie gminy Lubasz do potrzeb tworzonego programu przeciwdziałania przemocy domowej,
- zapewnienie kompleksowej pomocy osobom i rodzinom, u których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich osób,
- koordynacja działań pomocowych lokalnych podmiotów,
- zintegrowanie środowisk i działań na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy domowej.

Adresatami programu są:

- rodziny i osoby dotknięte bezpośrednim zjawiskiem przemocy,
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- osoby doznające przemocy,
- osoby stosujące przemoc,
- świadkowie przemocy,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą (pedagogzy, nauczyciele, pracownicy ośrodka pomocy społecznej, przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości, policjanci, pracownicy służby zdrowia),
- przedstawiciele władz lokalnych,
- społeczeństwo.

Zadania programu:

Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy rada Gminy Lubasz podjęła uchwałę LVII/435/2023 Rady Gminy Lubasz z dnia 5 września 2023r. w sprawie trybu i sposobu powołania i odwołania członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zespół składa się z przedstawicieli:

- a) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaszu,
- b) Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywaniu problemów Alkoholowych,
- c) Oświaty (pedagog, nauczyciel),
- d) Służby zdrowia,
- e) Policji,
- f) Kuratorów sądowych,
- g) Przedstawicieli przedszkoli,
- h) Prokuratury.

Celem powołania zespołu jest budowanie lokalnego systemu wsparcia instytucji i służb dla wypracowania szybkich i skutecznych procedur i działań przedstawicieli różnych grup zawodowych, które w efekcie zapewnią bezpieczeństwo oraz powstrzymanie zjawiska przemocy domowej; planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubaszu;

- 1) diagnozowanie problemu przemocy,
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonych przemocą, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętych przemocą,
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,

- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc,
- 6) przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- 7) wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania,
- 8) tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej,
- 9) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą "Niebieskie Karty."
- 10) kierowanie osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc domową do specjalistów,
- 11) monitorowanie sytuacji w rodzinach z problemem przemocy domowej,
- 12) występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art.2 pkt.2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 13) występowanie w charakterze świadka w sprawach o przestępstwo z art 207 kk., tj. o znęcanie się nad rodziną, w postępowaniu przygotowawczym i karnym przed sądem.

Poradnictwo dla osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc.

Zadanie realizowane jest przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaszu oraz psychologa. W ramach poradnictwa udzielane jest wsparcie dla osób doznających przemocy oraz członków ich rodzin oraz prowadzone są działania korekcyjno- edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową.

Udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.

Celem jest ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat przemocy domowej poprzez aktualizowanie informacji umieszczonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaszu, rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy oraz uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy domowej.

Edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych spotykających się z problematyką przemocy domowej poprzez udział w specjalistycznych szkoleniach przeciwdziałania przemocy.

Realizatorzy programu;

- jednostki pomocy społecznej,
- policja,
- ochrona zdrowia,
- oświata,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- inne instytucje działające na rzecz ofiar przemocy.

Oczekiwane efekty programu;

- systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy domowej,
- zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy domowej,
- podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy domowej,
- stworzenie bazy informacyjnej o instytucjach, placówkach i organizacjach pozarządowych działających na rzecz dzieci i ich rodzin,
- pomoc rodzinie w rozwiązywaniu problemów wynikających z sytuacji kryzysowej,
- zmniejszenie negatywnych skutków psychologicznych wynikających z przemocy,

- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy,
- nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte bądź zagrożone zjawiskiem przemocy domowej.

11. Sposób kontroli i monitorowania realizacji programu.

Zespół Interdyscyplinarny ma za zadanie integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9 a ust. 3 i 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Realizacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy domowej i Ochrony Osób Doznających przemocy Domowej zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubasz, który prowadzi obsługę administracyjną, prawną i finansową. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego składa roczne sprawozdanie działań zespołu Wójtowi Gminy w terminie do końca pierwszego kwartału danego roku.

12. Źródła finansowania.

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030 są środki własne gminy Lubasz.

Program opracowany został przez: Zespół Interdyscyplinarny gminy Lubasz.

Przewodnicząca Rady Gminy

Elżbieta Nowak